

Venäjä

Venäjän budjettilyijäämän arvioidaan lähivuosina supistuvan. Huhtikuussa julkaistussa ennusteessa konsolidoidun budjetin eli federaation, alueiden ja kuntien sekä valtion sosiaalirahastojen budjettitulojen arvioidaan kasvavan tänä vuonna noin 3 % ja vuosina 2020–2021 noin 4 % vuodessa eli alle inflaation. Ennuste ulottuu vuoteen 2036.

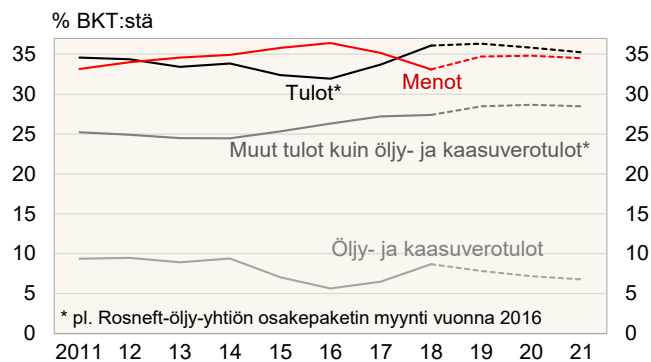
Tuloennustetta painavat öljy- ja kaasuverotulot. Niiden arvioidaan vuoden 2018 huiman nousun jälkeen vähenevän tänä vuonna tuntuvasti ja jäävän sen jälkeen yli 10 % pienemmiksi kuin viime vuonna. Arvio niiden tasosta on sama kuin viime syksynä kuten myös oletus öljyn hinnasta: tälle vuodelle yli 63 dollaria (Urals-öljy) ja 58 dollaria vuodelle 2021.

BKT:n kasvuennuste vuosille 2019–2021 on ennallaan eli kasvun odotetaan nopeutuvan (1,3 %, 2 % ja yli 3 %). Arvio konsolidoidun budjetin muiden tulojen kuin öljy- ja kaasuverotulojen tasosta on hieman noussut niiden kasvettua viime vuonna hyvin nopeasti ja paljon ennakoitua paremmin (etenkin tulot yritysten voittoveroista ja arvonlisäveroista). Niiden arvioidaan lisääntyvän tänä vuonna 6–7 % ja vuosina 2020–2021 syksyn ennusteen tavoin noin 6 % vuodessa.

Konsolidoidun budjetin menot lisääntyivät viime vuonna vähän syksyllä ennakoitua nopeammin, ja arvio menojen tasosta vuosina 2019–2021 on hieman noussut. Menojen kasvatahdiksi arvioidaan edelleen noin 6 % vuodessa eli 1,5–2 % yli inflaation. Presidentti Putinin toukokuussa 2018 määräämien kansallisten hankkeiden rahoitus sisältyy menoarvioon.

Budjetin ylijäämän ennakoidaan supistuvan tänä vuonna noin 1,5 prosenttiin BKT:stä ja edelleen noin prosenttiin BKT:stä ensi vuonna. Budjettisäännön mukaisen laskennallisen vajeen (matalalla öljynhinnalla) arvioidaan lähivuosina olevan noin 1,5 % BKT:stä, ja sääntömekanismi kasvattaakin entisestään kansallista hyvinvointirahastoa. Rahaston likvidit varat ovat vuonna 2021 yli 10 % BKT:stä, jos sen varoja ei sidota nykyistä enempää esim. myöntämällä hankeluottoja. Säästösääntö luo tarpeen ottaa velkaa menojen kattamiseksi. Valtion velka lisääntyy ja on 15,5 % BKT:stä vuonna 2021.

Konsolidoidun budjetin tulojen ja menojen kehitys 2011–2021

Lähteet: Finanssministeriö ja BOFIT.

Venäjällä elinolot kohentuneet, mutta köyhyys ei vähene. Venäjän tilastolaitos Rosstat toteuttaa kahden vuoden välein koko maan kattavan suuren haastattelututkimuksen, jolla kartoitetaan laajasti väestön elinoloja, toimeentuloa, asumista ja terveystilannetta. Syksyllä 2018 tehtyjen haastattelujen tulokset julkistettiin maaliskuun lopussa. Tutkimuksessa haastateltiin kaikkiaan 60 000 kotitaloutta ympäri Venäjää.

Tulosten mukaan monessa kotitaloudessa taloudellinen niukkuus on hieman hellittänyt. Syksyllä 2018 puolet kotitalouksista arvioi voivansa viettää viikon loman kodin ulkopuolella, kun kaksi vuotta aiemmin osuus oli 43 %. Kaksi kolmannesta kotitalouksista arvioi voivansa hankkia kaikille jäsenilleen kaksi paria kenkiä vuodessa. Vuonna 2016 näin arvioi vain puolet kotitalouksista.

Äärimmäinen köyhyys sen sijaan on supistunut vain vähän, ja 15 % vastaajista kertoi vain vaivoin pystyvänsä kattamaan välttämättömät menot. Samaan suuntaan osoittaa myös Rosstatin tulotilasto. Viime vuonna 13 % väestöstä (19 milj. ihmistä) eli virallista toimeentulominimiä pienemmillä tuloilla. Talouden kasvusta ja minimipalkkojen nostosta huolimatta köyhyudessa elävien osuus väestöstä on viime vuodet pysynyt muuttumattomana. Haastattelututkimuksessa kysytään myös asuinpaikkaan liittyviä ongelmia. Suurin yksittäinen tyytymättömyyttä lisäävä asia oli tiestön huono kunto ja liikenneonnettomuudet. Palveluiden saataisuus tai heikkous harmitti selvästi harvempia vastaajia.

Venäjän presidentti kävi kierroksella Itä-Aasiassa.

Ensin Vladimir Putin isännöi 25.4. Vladivostokissa Pohjois-Korean johtajaa Kim Jong-Unia. Sieltä hän jatkoi Pekingiin Kiinan käynnistämään silkkitiehankkeeseen osallistuvien maiden väliseen kokoukseen (Belt and Road Forum).

Kimin kanssa Putin keskusteli turvallisuustilanteesta ja taloudellisista suhteista, joskin Pohjois-Korean vastaiset pakotteet rajoittavat yhteistyömahdollisuuksia. Pohjois-Korealla on tarjota halpaa työvoimaa, ja Venäjän puolella Kauko-idässä työskenteleekin tiettävästi Pohjois-Korean lähettämiä työläisiä erityisesti rakennusalalla. Pohjois-Korea olisi avainasemassa myös uusien liikenneyhteyksien rakentamisessa, sillä Vladivostokista Etelä-Koreaan kulkevaa maakaasuputkea ja rautatietä on hahmoteltu jo pitkään. Venäjän Sahalinilta viedään maakaasua nesteytettyinä meritse Etelä-Koreaan, mutta tämä on kallista. Putkia tai kiskoja Pohjois-Korean halki tuskin kuitenkaan nähdään vielä lähiaikoina.

Pekingin foorumin yhteydessä venäläinen energiayhtiö Novatek ilmoitti kahden Kiinan valtion omistaman öljy-yhtiön sijoittavan sen uuteen Arctic LNG 2 -maakaasunesteyttämöön. Sekä CNODC että CNOOC hankkivat 10 prosentin osuuden. Laitoksen on suunniteltu aloittavan tuotannon Jäämeren rannalla Obinjoen suulla vuonna 2023. Obinlahden vastarannalla sijaitsee Novatekin aikaisempi Yamal LNG -laitos. Ranskalainen Total-energiayhtiö sitoutui jo aiemmin tänä vuonna 10 prosentin osuuteen uudessa laitoksessa.

Kiina

Kiina pyrkii liennyttämään silkkitiehankkeeseen liittyviä epäilyjä. Presidentti Xi Jinpingin vuonna 2013 käynnistämän silkkitiehankkeen (Belt and Road Initiative) toinen huippukokous pidettiin viime viikon lopulla Pekingissä. Kokoukseen osallistui 36 maasta presidentti- tai pääministeritason edustaja ja yhteensä noin 5 000 edustajaa. Kiinan virallisen silkkitiesivuston mukaan hankkeessa on mukana yhteensä 130 maata. Kiinan mukaan hankkeen tarkoitus on lisätä infrastruktuuri-investointeja ja yhteistyötä maiden välillä. Hanke on laajentunut vuosien varrella ja nykyisin puhutaan mm. arktisesta silkkitiestä ja maatalouden silkkitiestä.

Presidentti Xi ilmoitti, että kokouksen aikana uusia silkkitiesopimuksia allekirjoitettiin 64 mrd. dollarilla. Luku on hyvin korkea, sillä Kiinan kehitys- ja uudistuskomissio (NDRC) ilmoitti kokouksen alla, että kiinalaiset yritykset ovat vuosien 2013–2018 aikana sijoittaneet yhteensä 90 mrd. dollaria silkkitiemaihin ja kiinalaispankit myöntäneet niille lainaa 200–300 mrd. dollaria. Rahoitusmarkkinatietoja tarjoava Refinitiv arvioi, että hankkeen puitteissa ympäri maailmaa tehtyjen sopimusten kokonaisarvo olisi jo jopa 3 670 mrd. dollaria.

Hanketta on arvosteltu uuskolonialistiseksi ja osallistuvien maiden velkataakkojen kasvattamisesta niin suuriksi, että maat joutuvat Kiinan talutusnuoraan. Viime aikoina arvostelu hanketta kohtaan on lisääntynyt, kun myös mukana olevat maat ovat arvioineet uudelleen hankkeiden kannattavuutta. Esimerkiksi Malesian silkkitiehankkeen puitteissa kiinalaistoimijoilta ostaman junaradan rakennustyöt laitettiin jäihin tammikuussa kunnes huhtikuussa osapuolel sopivat, että hankkeen kustannuksia lasketaan kolmasosalla.

Peking on kiistänyt jyrkästi arvostelun ja huippukokouksen kantavia teemoja oli epäilyjen liennyttäminen. Avajaispuheessaan presidentti Xi korosti hankkeiden hyödyllisyyttä kaikille osapuolille, kestävyyttä, ympäristöystävällisyyttä ja kohtuullista hintaa. Presidentti Xi painotti myös, ettei hankkeissa sallita korruptiota ja että hankkeiden pitää olla avoimia. Yksi silkkitielainojen ongelmista on ollut niihin liittyvät salaisiksi määritellyt lainaehdot, jotka ovat antaneet lainantantajalle poikkeuksellisia oikeuksia kuten ottaa haltuun lainakohde. On myös epäilty, että kiinalaiset ovat voidelleet lainantajia, jotta sopimukset on saatu allekirjoitettua.

Kuluvalla viikolla riippumaton ajatushautomo Rhodium group julkisti [selvityksen](#) Kiinan muille maille myöntämien lainojen uudelleenjärjestelystä. Raportin mukaan 40 kiinalaislainaa on järjestelty uudelleen 24 eri maassa, joista lähes kaikki kuluvalla vuosikymmenellä ja silkkitiemaisissa. Tyypillisesti lainoja on lykätty tai annettu osittain anteeksi, mutta anteeksi annetut summat ovat olleet yleensä varsin pieniä lainasummaan suhteutettuna. Kokonaisuudessaan kuitenkin Kiina on antanut anteeksi yhteensä 50 mrd. dollarin edestä lainoja.

Kiinan pörssit palautuivat alkuvuonna viime vuoden laskusta. Odotukset talouselvyyden jatkumisesta ovat tukenneet osakekursseja. Yllättävän hyvät BKT-luvut kuitenkin vähensivät odotuksia lisäelvyydestä ja lukujen julkaisun jälkeen 17.4. keskeiset pörssi-indeksit ovat laskeneet 6 % Shanghaissa ja 8 % Shenzhenissä. Koko kuluvana vuonna kurssit ovat nousseet 23 % Shanghaissa 29 % ja Shenzhenissä.

Osakeindeksituottaja MSCI ilmoitti helmikuussa lisäävänsä mannerkiinalaisosakkeiden painoa indekseissään toukokuusta alkaen. Kiinalaisosakkeet lisättiin indekseihin viime kesäkuussa 1/20 markkina-arvostaan ja kuluvana vuonna paino nousee kolmessa vaiheessa nelinkertaiseksi, eli viidesosaan. Samalla MSCI ottaa mukaan pienempiä kiinalaisosakkeita. MSCI Emergin Markets -indeksissä Manner-Kiinassa listattujen osakkeiden paino tulee vuoden lopussa olemaan noin 3,3 % ja Manner-Kiinan ulkopuolella listattujen kiinalaisyriyten osakkeiden paino 28,6 %. Myös indeksituottaja FTSE Russell alkaa lisätä mannerkiinalaisosakkeita keskeisimpiin indekseihinsä kesäkuusta alkaen. Maaliskuuhun 2020 mennessä A-osakkeiden paino tulee olemaan noin 5,5 % FTSE Emerging ja 0,6 % FTSE Global All Cap -indekseissä.

Ulkomaisten sijoittajien kaupankäynti Manner-Kiinan pörseissä Hongkongin pörssi-yhteistyöohjelman kautta on lisääntynyt selvästi viime kuukausina yhdessä pörssien kaupankäynnin vilkastumisen kanssa. Yhteistyöohjelmien välityksellä käydyin kaupan osuus vaihdosta on kuitenkin pysynyt suunnitteen ennallaan (Shanghaissa noin 8 % ja Shenzhenissä 6 % pörssin keskimääräisestä päivävaihdosta). Viime vuoden lopussa ulkomainen omistus Manner-Kiinan osakemarkkinoilla oli 2,6 % markkinoiden arvosta. Ulkomaisen omistuksen arvo laski vuoden loppua kohden osakemarkkinallisuuden mukana.

Shanghaihin ollaan perustamassa uutta tiede- ja teknologia-yritysten listaa (Sci-Tech Innovation Board), jonka on tarkoitus aloittaa toimintansa jo kesäkuussa. Uudessa järjestelyssä listautumisprosessi on nykyistä nopeampi ja helpompi, eikä sisällä vaatimuksia mm. yrityksen voitollisuudesta tai tiukkoja rajoituksia listaushinnalle. Kiinalaisyriyten suuret listautumisannit on viime vuosina nähty Hongkongissa tai New Yorkissa ja uudella listalla maan teknologiaajattaja halutaan houkutelua listautumaan kotimarkkinoilla.

Osakekurssien kehitys Manner-Kiinassa ja Hongkongissa

Lähde: Macrobond ja BOFIT